

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Електротехнічний факультет
Кафедра перекладу

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувачка кафедри
Висоцька Т.М. *Висоцька*
« 31 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Лінгвокультурологічні аспекти комунікації у контексті етикету»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітній рівень	магістр
Освітня програма	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Термін викладання	2-й семестр
Мова викладання	англійська, українська

Викладач: доц. Москаленко Н.О.

Пролонговано: на 2024/2025 н.р. *Висоцька* Висоцька Т.М. «30»08 2024р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Лінгвокультурологічні аспекти комунікації у контексті етикету» для магістрів освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» спеціальності 035 «Філологія» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. перекладу Дніпро, 2023. 13 с.

Розробник:

- Москаленко Н.О. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 035 Філологія (протокол № 1 від 31.08.2023).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури.....	9
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Лінгвокультурологічні аспекти комунікації у контексті етикету» – виявити вплив національних ціннісних орієнтацій на сталі етикетні висловлювання, порівняти етикетні елементи дискурсу в просторі різних концептосфер.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	зміст	
ДРН 1	Знати основні принципи етнолінгвістичних напрямів дослідження мови	
ДРН 2	Визначати типологію етикетної лексики у контрастивному аспектах	
ДРН 3	Визначати зв'язок між культурним кодом та етикетом різних культур	
ДРН 4	Визначати домінанти етикетного дискурсу в культурах Заходу й Сходу.	
ДРН 5	Перевіряти будь-який усний або письмовий текст на відповідність критеріям етикетного мовленнєвого спілкування	

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Практичний курс основної іноземної (англійської) мови	Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
Міжкультурна комунікація	Здійснювати порівняльний аналіз комунікативних стратегій у різних культурних просторах

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних	Обс	Розподіл за формами навчання, години		
		денна	вечірня	заочна

заняць		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	16	44	-	-	8	52
практичні	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	60	8	52	-	-	6	54
РАЗОМ	120	24	96	-	-	14	106

5. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ	60
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3 ДРН 4 ДРН 5	Тема 1. Специфіка вивчення мовних картин світу. Предмет, об'єкт етнолінгвістики. Мова і культура. Взаємозв'язок мови і культури. Мова як складова культури, «культурна пам'ять народу». Етнічна культура. Лінгвоцентризм і антропоцентризм. Взаємозв'язок етнолінгвістики з іншими розділами мовознавства (історією мови, діалектологією, лексикологією, фразеологією, ономастикою, лінгвогеографією, когнітивною лінгвістикою, соціолінгвістикою, теорією міжкультурної комунікації). Міждисциплінарний характер вивчення «мовних картин світу».	8
	Тема 2. Концепти як складники свідомості, носії культурно значущої інформації певного етносу, що формують структуру мовного етикету. Фрагменти мовної картини світу в дослідженнях українських лінгвістів (С. Єрмоленко, В. Жайворонок, В. Калашник, Ю. Карпенко, Л. Лисиченко, В. Манакін, О. Селіванова, В. Складенко, Н. Слухай (Молотаєва), Н. Сукаленко, О. Тищенко, В. Ужченко). Макро- і мікрополе. Основні тематичні групи: людина, природа, способи вербалізації концептів.	7
	Тема 3. Національно-культурний компонент семантики етикетного українського мовлення. Тематичні групи етикетної лексики. Способи перекладу етикетних висловлювань.	7
	Тема 4. Домінанти етикетної комунікації в Британії.	7
	Тема 5. Домінанти етикетної комунікації в США	7
	Тема 6. Домінанти етикетної комунікації в Японії	6
	Тема 7. Домінанти етикетної комунікації в Німеччині	6
	Тема 8. Домінанти етикетної комунікації в арабських країнах	6
	Тема 9. Типи культур та міжкультурні стилі комунікації.	6

		60
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	
ДРН 1 ДРН 2 ДРН 3 ДРН 4 ДРН 5	Тема 1. Становлення традиції вітання у культурах світу. Домінуючі лінгвістичні елементи вітання та їхній зв'язок з етноментальністю.	10
	Тема 2. Становлення традиції вибачення у культурах світу. Домінуючі лінгвістичні елементи вибачення та їхній зв'язок з етноментальністю	10
	Тема 3. Лінгвістичні домінанти сучасного ділового етикету в контрастивному аспекті	10
	Тема 4. Сучасний етикетний принцип неконтактної комунікації	10
	Тема 5. Національна специфіка етичного мовлення між незнайомими людьми.	10
	Тема 6. Невербальні складові етичного мовлення в культурах світу.	10
		60
	Всього	120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальн е заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
семінари	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання. Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня

Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії

Показник

оцінки

Знання

◆ спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань

Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена.

Характеризує наявність:

- спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень;
- критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей

95-100

Відповідь містить не грубі помилки або описки

90-94

Відповідь правильна, але має певні неточності

85-89

Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована

80-84

Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена
74-79

Відповідь фрагментарна
70-73

Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення
65-69

Рівень знань мінімально задовільний
60-64

Рівень знань незадовільний

<60

Уміння/навички

- ◆ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур;
- ◆ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах;
- ◆ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності

Відповідь характеризує уміння:

- виявляти проблеми;
- формулювати гіпотези;
- розв'язувати проблеми;
- оновлювати знання;
- інтегрувати знання;
- провадити інноваційну діяльність;
- провадити наукову діяльність

95-100

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками

90-94

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги

85-89

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог

80-84

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог

74-79

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог

70-73

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком

65-69

Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями

60-64

Рівень умінь/навичок незадовільний

<60

Комунікація

♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

Зрозумілість відповіді (доповіді).

Мова: правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна.

Комунікаційна стратегія:

- послідовний і несуперечливий розвиток думки;
- наявність логічних власних суджень;
- доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням;
- правильна структура відповіді (доповіді);
- правильність відповідей на запитання;
- доречна техніка відповідей на запитання;
- здатність робити висновки та формулювати пропозиції;
- використання іноземних мов у професійній діяльності

95-100

Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами

90-94

Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)

85-89

Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)

80-84

Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)

74-79

Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)

70-73

Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)

65-69

Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)

60-64

Рівень комунікації незадовільний

<60

Відповідальність і автономія

- ◆ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів;
- ◆ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів;
- ◆ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

Відмінне володіння компетенціями:

- використання принципів та методів організації діяльності команди;
- ефективний розподіл повноважень в структурі команди;
- підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини);
- стресовитривалість;
- саморегуляція;
- трудова активність в екстремальних ситуаціях;
- високий рівень особистого ставлення до справи;
- володіння всіма видами навчальної діяльності;
- належний рівень фундаментальних знань;
- належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок

95-100

Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами

90-94

Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)

85-89

Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)

80-84

Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)

74-79

Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)

70-73

Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)

65-69

Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)

60-64

Рівень відповідальності і автономії незадовільний

<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання.
2. Дистанційна платформа MOODLE, офіс 365

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник
Київ: ВЦ «Академія», 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф. С. Українсько-російський словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич, Г. Ю. Богданович. Саки : Фенікс, 2011. 284 с.
3. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 281 с.

Додаткова література

1. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу : монографія / І. О. Голубовська. К. : Логос, 2004. 284 с.
2. Барабуля А. М. Конотативні компоненти лексичної семантики як параметр міжмовного зіставлення. Дис. кандидата філол. наук : 10.02.17 / А. М. Барабуля. К., 2007.
3. Белова А. Д. Лінгвістичні перспективи і прогнози у ХХІ столітті / А. Д. Белова // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. К. 2006. № 1. С. 27.
4. Бондаренко О. І назвав Адам ім'я своїй жінці: Єва ...: ЧОЛОВІК і ЖІНКА у дзеркалі мовних культур. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2008.
5. Бондаренко К. Л. Лінгвокультурні особливості українського та англійського сленгу: Дис. кандидата філол. наук: 10.02.17. Донецьк, 2007. – 19 с.
6. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 284 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Лінгвокультурологічні аспекти комунікації у контексті етикету»
для магістрів освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
зі спеціальності 035 Філологія

Розробник:
Москаленко Наталія Олександрівна

У редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19